

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Jacqueline Epskamp
Titel	De tuin
Jaar	2009
Uitvoering	

Copyright (C) 2009 by Jacqueline Epskamp

DE TUIN

- het verschil tussen een droom en een lifestyle -

Personages:

Vera, 44 jaar

Tuinman, 64 jaar

Toneel: een boom met een bankje

Winter. De takken van de boom zijn kaal.

Vera, gekleed in een dikke winterjas en bontlaarzen, loopt wat kleumend om de boom heen.

VERA

Is het geen plaatje, die boom? Het was altijd mijn liefste wens, een eigen boom om onder te zitten. En nu heb ik het. Moet je zien, die stam, zo groot, (*doet voor*) ik kan er twee armen om heen leggen. Dat voelt zo lekker. Koel in de zomer en warm... , warm zat in de winter. Ideaal. Ik heb het niet voor niets gekregen, maar als je iets wil, moet je zelf zorgen dat je het krijgt. Niemand zal het je geven.

Vera gaat op het bankje zitten.

VERA

Okay, het was een lange weg, de meeste mensen hadden het onderweg al drie keer opgegeven, maar het was het waard, want nu zit ik hier en heb mijn boom. Kom ik thuis, pak ik een wijntje of een kopje thee al naar gelang het jaargetijde en het tijdstip van de dag en ga ik zitten. Sta ik op, haal ik mijn krantje uit de brievenbus en ga ik zitten. Meestal kom ik niet eens aan de krant toe, luister ik alleen maar naar de vogels. Daar, op die tak, woont een koolmeespaartje, maken elk voorjaar een nestje. Af en toe strijkt er een lijster neer en op een dag zal er wel een nachtegaal komen. Maakt niet uit hoe lang het nog duurt. Een lifestyle kent begin noch einde. Ik heb zoveel gedaan om deze tuin te krijgen. Alles, behalve één ding. Ik ben er niet voor op mijn rug gaan liggen. Maar buiten dat... deze tuin komt mij toe. Het is moeilijk om het hardop te zeggen over jezelf, maar ik doe het toch. Ik heb het verdiend.

Vera vertrekt haar gezicht in een stijve grimas.

De tuinman komt het toneel op met een kruiwagen vol bloesentakken en een kist blauwe druifjes. Bovenop ligt een stel gympen, die hij aan Vera geeft. Vera doet de jas en laarzen uit. Daaronder draagt ze een twinset op een

knielange rok. De tuinman vouwt de jas netjes op en legt die samen met de laarzen in de kruiwagen.

VERA

Is het niet te koud zonder jas? Aprilletje zoet, heeft nog wel eens een witte hoed en eerst maart nog, roert zijn staart.

*De tuinman negeert haar en hangt de bloesem in de boom;
Vera trekt de gympen aan.*

VERA

Iedereen zou een tuin moeten hebben. Je moet grónd onder je voeten voelen. Dat zou een grondrecht moeten zijn. Het woord zegt het al. Grondrecht. Maar ze bouwen maar raak, acht hoog, elf hoog, waar is het einde, je auto in de parkeergarage en dan met de lift naar je werk op de dertiende verdieping met uitzicht op de spiegelende ramen van nog hogere gebouwen. Iedereen vind het normaal, maar het doet iets met je, dat weet ik zeker, het deed in ieder geval iets met mij. Je kunt je leven niet slijten in kunstmatig gecreëerde ruimtes. Lucht, aarde, water, je moet in contact staan met de elementen. Met de wereld buiten het mens-zijn om. Dat wat je mens maakt, zeg maar. Een beetje rondscharrelen. Dat zouden ze 's moeten onderzoeken, het belang van scharrelen. Ik zou daar graag via de belasting aan mee betalen. Leven zonder tuin, ik heb het geprobeerd, net gedaan of het niet belangrijk was. Honderdduizend keer tegen mezelf gezegd dat je niet alles kunt hebben en dat ik al zoveel had en het leek of het lukte, of het best goed ging. Je moet wel, het heeft geen zin te blijven verlangen naar dingen die je niet kunt krijgen, maar het bleef behelpen. Ontkenning is een strategie met een tijdelijke werking. Vroeger of later komt dat vervelende, knagende gevoel weer boven en daar word je zo onrustig van!

Toen ik jonger was, was het makkelijker. Ik had veel afleiding. Dan mis je het niet zo, een kastanjeboom, een weitje, een rozenperk, een dikke hommelmel die met zijn achterlijf klem komt te zitten in de roze kelk van vingerhoedskruid. Er was nog tijd genoeg om tot actie over te gaan. Af en toe een bos tulpen kopen op de zaterdagmarkt, dat was het wel. Na twee dagen gingen ze hangen, na een week gooide je het stinkende water weg en veegde je het stuifmeel van de vloer. Je waste de vaas om en na een week of twee begon alles weer opnieuw. In de zeventiende eeuw hingen mensen een schilderij met een bloemenstilleven boven de haard. Is op den duur goedkoper en het heeft wel iets, bloemen die nooit verwelken. Het scheelt een heleboel keuzes, net als uithuwelijken. Je bent in één keer klaar.

Enfin, na mijn studie ging ik werken. Eerst via een uitzendbureau, toen een tijdje in het onderwijs – maar dat is slopend, dat zou niemand tot zijn 65ste moeten doen en dan weer 's een tijdje nadenken over wat ik nou echt wilde, waar mijn talenten lagen of liever gezegd welk talent ik zou gaan aanspreken. Misschien had ik mijn studie af moeten maken, misschien had ik dan eerder mijn tuintje gehad, want die advocaten waar ik nu voor werk, die hebben natuurlijk allemaal een tuin. Die kunnen zich permitteren zo ver buiten de stad te wonen, dat ze niet alleen een achtertuin, maar ook een voortuin hebben en als ze toch in de stad blijven wonen, dan hebben ze minimaal een geheel vrij liggend dakterras op hun huis op de Oostelijke Eilanden of het Westerdok en maximaal een tuin achter hun grachtenpand. Dat is de absolute top. Stikjaloersmakend. Ik had nooit naar die Open Tuinendagen moeten gaan. Het is bijna onmogelijk om daarna weer terug te gaan naar je derde etage met balkonnetje op het oosten. Ja, op het oosten, alsof daar de zon nog schijnt tegen de tijd dat je terugkomt van je werk! Zo'n tuin achter zo'n eeuwenoud grachtenpand, dat is het summum. Die verslaat de tuinen in de provincie met gemak, behalve die van Appeltern dan. Picture this: een veranda áchter je grachtenpand, heerlijk beschut en begroeid met klimop en druivenranken. Wit geschilderd hout, met de hand bewerkte spijlen. Een klein trappetje brengt je naar de tuin, waar het altijd koel is en een verborgen watervalletje ruist, een eenzame goudvis met overgewicht in de vijver. Met mos en algen begroeide Romeinse beelden – gewoon van de Gamma, hoor, dat zie je door dat mos toch niet meer en de Romeinen hebben hun ideeën ook bij de Grieken op moeten doen. Mazzelaars, de mensen die daar wonen, oud geld en mensen die 'op tijd' hebben gekocht. Ze wonen er, maar je ziet ze niet. Nou ja, níet op de Open Tuinendag. Waarom zouden ze?

Dat is ook zoïets. Op een dag weet je ineens, dat je nooit rijk zult worden. Je doet mee aan allerlei loterijen en je kunt nog heel veel dromen, maar een carrière, een topprestatie, een uitvinding, het zit er gewoon niet meer in. Alle vaste lasten die je je zelf hebt aangepraat, kun je betalen en ook nog één of twee goede doelen maandelijks per automatische incasso voldoen, maar dan is het op, moet je wachten tot het de 26ste is en er gestort wordt. Vijf weken doorbetaalde vakantie en volgend jaar, als ik 45 word, een oude vrouwendag erbij. Daar ligt de cesuur. Kun je daarvoor na een goede nachtrust of een flinke vrijpartij soms nog doorgaan voor aantrekkelijk en wat gefluit op afstand van bijziende bouwvakkers genereren, daarna is het voorbij. Oók als je Joan Collins of Jerry Hall heet. Dat zijn karikaturen. Dat is het leven niet.

Vera plukt een van de blauwe druifjes en verwijdert de druifjes één voor één.

VERA

April is the cruellest month, breeding
Lilacs out of the dead land, mixing
Memory and desire, stirring
Dull roots with spring rain.

Ja, die studie Engels is nog ergens goed voor. Sislinghurst heb ik drie keer bezocht. Je vraagt je af hoe Vita doorleeft, als tuinierster of als dichteres. Volgens mij zit daar niet zoveel verschil tussen, maar zijzelf hoopte het laatste. After all, tuinieren was maar een hobby, maar zeg nou zelf, hoeveel mensen bezoeken elk jaar Sislinghurst en zet dat af tegen de mensen die haar schrijfsels nog lezen. Een tuin is elke dag anders, moet elke dag opnieuw ontrafeld worden, maar een gedicht is een statisch iets. Zwart op wit. Words on paper.

Vera kijkt naar pols, een horloge ontbreekt. Ze kijkt rond.

VERA

Geen klok, net als in het casino.

Claire zou vandaag komen, mijn beste vriendin. Misschien laat ze het weer afweten. Je kunt nooit van haar op aan. Terwijl ze wel verwacht dat anderen voor haar klaarstaan. Zo'n type. Op haar 42ste was ze ineens zwanger. Hoewel, ineens. Haar hele leven was ze er al mee bezig. Moeder worden. Dat was wat ze wilde en daar heeft zij alles voor gedaan. Net als ik voor mijn tuin. Wanneer begon dat nou echt te spelen? Waar lag precies het moment, dat duidelijk werd dat het moederschap haar doel in het leven was, de reden om geboren te worden, de *conditio sina qua non*? Ik heb haar leren kennen in het eerste jaar van de universiteit. Zij studeerde Italiaans, maar we hadden veel vakken, die overlaptten. Allebei een pretstudie en een kamer in het kippenhok, ons studentenhuis in Leiden. Claire roeide en hockeyde en was de voorzitter van onze jaarclub. Elke herfst zamelde ze kleding in voor Roemenië of een ander modieus triest land en ze had elke week een ander vriendje. Sjonge, tjonge, wat kon die tekeer gaan. Af en toe leek het wel of ze een gorilla in haar hok had. Ze studeerde in vijf jaar af en ging in Italië een promotieonderzoek doen, iets uit de Middeleeuwen. Allemaal heel interessant en nuttig. Zelf was ik toen allang gestopt. Mijn vader was overleden. Ik ben enig kind, mijn moeder wilde graag dat ik thuis kwam. Dat had ik niet hoeven doen natuurlijk. Maar die Engelse boeken kon ik net zo goed of beter thuis in de tuin lezen. Een klein paradijsje, de tuin van mijn vader. Zijn lust en zijn leven, tot al zijn fuchsia's werden gestolen. Wie steelt er nu planten uit andermans tuin? Hoe pak je dat aan? Wakker blijven tot het

dorp stil en donker is, toegegeven, dat is om een uur of elf al het geval en dan met een schop je huis uit sluipen? Knap gestoord, vind ik het. Maar aan de andere kant, een tuin is zoiets wezenlijks. Iedereen wil een tuin. Een eigen plek. Je moet het veroveren op de rest van de wereld.

Goed, Claire. Haar eerste huwelijk bleef kinderloos. Eenmaal weer op de markt, bleken haar kansen gekeerd. Het was alsof ze 'ik wil een kind' op haar voorhoofd getatoeëerd had staan. De mannen die eerst op haar afrenden, renden nu bij haar vandaan. Na haar 35ste begon het. Nog een cesuur. Zelfinseminatie. Dat wil zeggen, ikzelf moest het bij haar inspuiten, zodat zij als ze via internet weer een paar buisjes met spul had binnengekregen, zich op de bevruchting en innesteling kon concentreren. En nee, zoiets brengt je niet dichterbij elkaar. Volgde in-vitrofertilisatie, drie keer van de verzekering en één keer zelf betaald. Lag ze weer te kotsen, alsof ze met een chemokuur bezig was. Wat mensen zichzelf niet aandoen, alleen voor een drogbeeld. Uiteindelijk werd dat jong geboren, via een bevruchting zonder poespas na ouderwets barbezoek. Ik dacht dat Claire weer de oude zou worden. Dom, Claire heeft haar bestemming gevonden, dat kun je van een kilometer afstand zien. Alleen al de manier waarop ze aan komt fietsen met haar kinderzitje als icoon van het moederschap aan het stuur, toont voor mij aan hoe groot de kloof tussen ons geworden is. Maar Claire was wel de enige, die wist hoe graag ik een tuin wilde en zij heeft me op haar manier daarin proberen te steunen. Behalve toen met Harm... never mind.

Wie ben ik? Hoe zag mijn leven eruit, voordat ik mijn bestemming vond. Waarom maak ik mij zo druk om het leven van Claire? Mijn leven... Een fulltime baan in de bibliotheek van een internationaal advocatenkantoor vlakbij het WTC. Heel modern, je moet je niet iets stoffigs voorstellen. Bijna alles gaat elektronisch. Ik hoef bijna nooit meer iemand te spreken. Alleen de tijdschriften, die distribueer ik nog met de hand, met een karretje, elke vrijdag en maandag, maar meestal zijn de advocaten dan 'in bespreking'. Jonge broekies zitten erbij, 25 jaar en meteen een dijk van een inkomen. Niet dat ik jaloers ben. Niks naar huis gaan om vijf uur, zoals ik. Doorwerken, minimaal tot acht uur 's avonds, anders heb je niet genoeg ambitie. In het weekeinde minimaal één dag terugkomen voor wat 'klusjes' en al die tijd strak in het pak en in het gelid voor klanten en collega's.

De bibliotheek is op de hoogste verdieping, de elfde. Getint glas rondom. Het ontwerp is van een wereldberoemde architect, van wie ik de naam even kwijt ben, maar daar kom ik nog wel op. Op het dak een terras met bonsaiboompjes in

potten op basis van hydrocultuur. Mooi, maar voor wie? Er waren een keer Japanners op bezoek en die lachten zich slap. Hebben er toch nog mensen lol van gehad.

Het is er altijd uitgestorven. Vanaf het dak kun je niet op de straat kijken. De afrastering is te hoog en ondoorzichtig. Het enige wat je ziet vanaf daar zijn overvliegende vliegtuigen. Je kunt er naar zwaaien. Voor die minipoppetjes achter de ramen is het misschien wel leuk.

Mijn balkonnetje, dat had ik al gezegd, op het oosten. In de lunchpauze niet naar het dakterras, maar surfen op internet, sites van droomhuizen, of de ordinaire Funda. Het is de illusie. Natuurlijk weet je dat die 'royale tuin op het zuidwesten' een ingebouwd, verwaarloosd plaatsje zal zijn, waar daglicht, laat staan zonlicht, slechts met veel moeite weet door te dringen. Maar dat soort dingen bedwingen de onrust. Tot op zekere hoogte, tot op zeker moment. Je moet ze doen, maar je moet ook andere dingen doen, zoals tuincentra bezoeken in de weekeinden. Het is óók een lifestyle, weet je. Heerlijk, langs die stellages slenteren met een grote winkelkar en bedenken welke planten je zou kopen als je een tuin had, een echte, royale tuin op het zuidwesten en waar je ze zou zaaien en planten en niks te oogsten had, want het was gewoon allemaal voor de lol. De luxe van het vergeten wat waar gezaaid is en elk voorjaar verrast worden door een achteloos en argeloos opkomende bloemendeken. 's Zomers drijven de geuren van de bloeiende jasmijn, kamperfoelie en sering door het openstaande raam de slaapkamer in. Nou ja, je hebt het niet en je wordt het zat. Je moet het hebben. Er moet een alternatief zijn. Hele volksstammen leven zonder tuin en functioneren redelijk normaal. Maar ze willen niet functioneren, ze willen hebben wat ze missen.

Claire had sinds ze moeder was een sleurhut op een camping in de duinen. Ze zei dat dat net iets voor mij was en nodigde me uit voor een proefweekend. Een tuin in de stad is sowieso slechts surrogaat, volgens haar. Ruimte en natuur zijn alleen buiten de stad te vinden. Ik zie dat anders. De essentie van een tuin is niet 'ruimte en natuur', maar 'rust, privacy en vrijheid'. Goed, ik er naar toe. Mijn god, wat een ellende. Als je een auto hebt, is het misschien nog wel te doen, maar met het openbaar vervoer, dat totaal niet op elkaar aansluit, doe je uren over dertig kilometer. Waarom maken ze de weinige natuur die we hebben, zo moeilijk bereikbaar voor mensen zonder auto? Enfin, daar gaat het nu niet over. Uiteindelijk was ik daar en nee, het was niets voor mij. Het geschitter van de zon op de daken van de auto's op het parkeerterrein, kwam mij al van verre tegemoet. De nummers van de staanplaatsen liepen in de duizenden.

De natuur zelf vereiste ook flexibele omgang met de afbakening van de term. Aangeharkte paadjes met uit verre oorden aangevoerde grof gemalen schelpen en meer ANWB-paddenstoelen dan echte, maar als je zo begint, kun je nooit van iets genieten. De caravan was okay, maar ik had geen moment voor mezelf. Geen privacy. Om van de natuur te genieten, heb je privacy nodig. Niet een constante optocht van mensen in vrijetijdskleding die met een toiletrol onder de arm op weg zijn naar de wc en die dan halt houden, omdat ze je niet kennen – héh, een nieuw gezicht – en die de keren daarop blijven staan, omdat je nu als bekende in aanmerking komt voor een praatje. Volvorijders en tapashappers, maar een wc-rol in een plastic zak is een wc-rol in een plastic zak.

Een weekendverblijf viel daarmee af. Mensen hebben mij vaak aangeraden te verhuizen. Hoe verder van de stad, hoe goedkoper de huizen. Vanaf een bepaald aantal kilometers oostwaarts is een tuin geen luxe meer. Maar dan moet je wel een baan hebben en die zijn daar niet. Heen en weer met de trein is te duur en te tijdrovend. Om een auto te hebben, waar ook genoeg bezwaren aan kleven, moet je eerst je rijbewijs halen. Mensen kunnen wel zeggen, als je iets heel graag wil, dan lukt het je, dan krijg je het, maar dat geldt echt niet voor alles. Dat wordt zwaar overschat. Okay, nu heb ik het, maar ik heb een hoge prijs betaald. Het is altijd een afweging van plussen en minnen.

Via een Volvorijder van de camping, was ik wel op een nieuw spoor gezet. Een volkstuintje! Zoiets simpels, dat ik daar niet eerder opgekomen was. Het leek ideaal voor mijn situatie. Ik dus naar de inschrijvingsavond. Zo noemen ze het, maar het is een avond, waarop de leden je beoordelen en bekijken of je geschikt bent voor hun complex. Nou, daar had ik weinig twijfels over. Iedereen weet hoe graag ik een tuin wil en hoeveel ik van tuinieren hou en hoeveel ik kan genieten van de geur van gras na regen, stoere goudsbloemen en een slak op weg naar een petunia.

*Vera bekijkt haar eigen boom en krabt een stukje schors los.
Ze kijkt wat er onder haar nagel is achtergebleven en
verwijdert het.*

VERA

Elke boom heeft zijn geheim...

Toen ik daar door de poort ging, sloeg mijn hart een slag over. Van hun kleine stukje grond, hadden sommige leden complete luthoven gemaakt. Oases van rust en groen. In miniatuur zag je de weerslag van eeuwen tuinieren terug. De Engelse landschapstuin, de Franse symmetrische, de strenge, Japanse, de plompe, ronde Nederlandse bloemenperken en de

moestuin voor bejaarden. Dit was het! Hier had ik al die tijd naar gezocht. Mijn eigen paradijsje op tien minuten fietsafstand van mijn huis.

Op de inschrijving volgde de ballotage door een vijftal leden, allen gekleed in fleecetrui en spijkerbroek. Ze vroegen me het hemd van het lijf. Maar daar was ik op voorbereid. Mijn antwoorden moesten garanderen dat ik mij 'een verantwoordelijk en bewust lid en tuinierster' zou tonen.

Politiek correct reageren is een koud kunstje voor iemand van mijn sociale klasse en viervijfde deel van het gesprek verliep zonder enige hapering, maar toen kwam geheel onverwacht de kentering. Ik zag het aan de manier waarop een van hen, een vrouw met een kapsel, dat even hard was als de trekken rond haar mond, haar neusvleugels voor een fractie van een seconde samentrok.

Mijn te positieve reactie op de vraag of ik bereid was om op zaterdagochtend het onkruid op de openbare paden te komen wieden verdampte mijn zorgvuldig opgebouwde goodwill. Ik had moeten aarzelen en bezwaren moeten uiten over het vele werk in mijn eigen tuin en mij vervolgens redelijk vlot moeten laten overhalen omdat 'een ketting zo sterk is als de zwakste schakel. Dat besepte ik meteen, maar het was al te laat. Zo moeten de Chinezen zich gevoeld hebben onder het communisme, schoot het door mij heen.

De nekslag was dat ze vroegen of ik een vaste partner had en zo niet, of ik dacht er via de tuin één te vinden. Wat een onzin. Ik wil een tuin, geen man.

Jammer, even dacht ik dat ik het in de zak had. Nou ja, bij de ingang van het paradijs hangt geen lijst met 'do's' en don't's'. Daar dus wel. Naïef, maar ik kon de eer aan mijzelf houden en zo simpel en maakbaar als een volkstuintje kan het Paradijs niet zijn. Mijn tuin moet méér zijn dan dat. Want waar doe je anders al die moeite voor?

Het is niet zo dat ik te kritisch ben. Als iets teveel afwijkt van je ideaal, kun je er toch niet van genieten. Er is een marge natuurlijk, maar een droom die maar half uitkomt, is een niet uitgekomen droom. Ik bedoel, je kunt ook niet blij zijn met een halve baby.

Ik was het zat, wilde mij er niet meer mee bezig houden.

Maar hoe kun je zoiets controleren? Je kunt niet níet aan iets denken. Als iemand tegen je zegt, dat je niet aan een rood vloerkleed moet denken, denk je er steeds aan en als je het even kwijt bent, weet je dat je iets vergeten ben en dan schiet het je weer te binnen, 'o, ja, rood vloerkleed, niet aan denken'. Zo moest ik dus wel blijven denken aan die tuin.

Ergens was er een tuin voor mij. Een perfecte tuin met zon en regen, schaduw en gras, vlinders en wormen, hibiscus en rododendron. Op het terras van een park in de stad kwam ik

op een lumineus idee. Ik zat daar tussen de stelletjes op zaterdagochtend. Zij hadden elkaar, ik had de krant en mijn oog viel op de contactadvertenties. Normaal lees ik die nooit, maar nu viel mijn oog er toevallig op. Wat je maar toevallig noemt. Poeh, warm wordt het hier.

Vera trekt haar vestje uit. De tuinman komt aanlopen met een kruiwagen vol zomerspullen. Hij pakt haar vestje aan en geeft haar een doorknoopzomerjurk, sandalen en een strohoed. Vera veegt zweet weg en begint zich om te kleden. De tuinman haalt de blauwe druifjes weg.

VERA

Geen dag te vroeg.

De tuinman antwoordt niet. Hij verwisselt de bloesemtakken voor takken met volgroeide bladeren en zet de plek van de blauwe druifjes vol rozen. Vera kijkt naar de doos blauwe druifjes op de kruiwagen.

VERA

Zonde. Als je ze laat staan, komen ze weer terug.

Vera bukt zich om de rozen te ruiken en knoopt ondertussen haar jurk dicht.

VERA

Hmm, wat ruikt dat lekker. Hoe ruikt de zomer? De zomer ruikt naar net gemaaid gras ook als je je over rozen buigt. Nou, ik zat op het terras en ik las die advertenties en ik dacht, ik ga het doen. Ik ga een advertentie zetten, want weet je, ik geloof niet in romantiek, ik geloof alleen in romantische tuinen. Leefstijl en huidskleur onbelangrijk. In bezit van tuin, graag foto. Mind you, de legendarische Hangende tuinen van Babylon, een van de zeven wereldwonderen, of waren het er nou acht. Babylon, dat is tegenwoordig Irak. Normaal zou je er natuurlijk niet aan moeten denken, een man uit Irak, wat kan daar nu voor goeds uitkomen, maar in de jacht op een tuin is alles geoorloofd. Als je begint met uitsluitingen, doe je jezelf tekort.

Claire vond het belachelijk. Ze zei dat ik het feminisme weer vijftig jaar terugzette. Dat de Dolle Mina's voor niets met hun blote, met leuzen beschreven, zwangere buiken, de straat op gegaan waren. Hallo! Zij heeft makkelijk praten. Zij met haar kind, dankzij die Dolle Mina's.

Ik kreeg een stuk of vijftientig reacties. De helft ervan kon meteen de prullenbak in. Kreeg je een kopietje met voorbedrukte tekst, waar op de puntjes achter 'beste' mijn naam met de hand was ingevuld of een briefje met alleen een telefoonnummer. Een paar had niet eens een tuin. Die

dachten dat een tuin een symbolische betekenis voor mij had. Iemand schreef een gedicht over Adam en Eva in de Hof van Eden. Me Adam, you Eve, zoiets. Best lief.

Dat van die foto was trouwens bij niemand doorgekomen. De meesten hadden een foto van zichzelf meegestuurd. Ach, die hebben hun eigen droom, moet je maar denken. Er is veel eenzaamheid onder de mensen, hoor. Met een stuk of drie besloot ik af te spreken. De eerste woonde in Friesland en had een zalig grasveld. Zodra ik dat gras zag, kon ik mijn niet meer bedwingen. Ik schopte mijn schoenen uit en rende het gras op. Maar die man, een jaar of 55 was hij en iets van accountant, nee, nee, keukenspecialist, kwam niet van zijn plaats en stond mij maar aan te staren. Toen zag ik het bordje 'verboden te betreden'. En daarna nog meer, zeker twaalf. In het gras en in de perken eromheen stond er om de twee meter één. Die bordjes schiepen hun eigen landschap, alsof het planten waren. Exit Stavoren.

De tweede afspraak voerde mij naar de provincie Brabant. Een Surinamer met grijs kroeshaar. Weer zo'n geluksvogel met een enorme tuin, maar ja, de meeste geluksvogels doen weinig met hun geluk. Als er één ding is waar ik achter ben gekomen, dan is dat het wel. Hij had het héle oppervlak betegeld. Het leek meer op een badhuis, dan op een tuin. Maar dat is een keuze, die weer ongedaan gemaakt kan worden, hield ik mij zelf voor. Die tegels kunnen er uit. Je moet jezelf wel openstellen, wat water in de wijn willen doen. En zonder die tegels had die tuin een enorme potentie. Ik legde het aan Glenn voor. Ik ging akkoord met alles wat hij wilde, als de tegels eruit mochten.

Hij wilde niet. Er zat vijftien jaar garantie op de tegels en ze waren hygiënisch, netjes en onderhoudsvriendelijk. Belachelijk. Hij had me zó kunnen hebben, op een presenteerblaadje. In principe. Ik voelde me flink genaaid, al was hij formeel niet over de schreef gedaan. Een betegelde tuin is volgens alle gangbare definities nog steeds een tuin, maar toch, exit Veghel.

Van de derde afspraak verwachtte ik niet zoveel. Ik begon het vertrouwen in dit plan al te verliezen. Deze derde afspraak zou de laatste zijn, besloot ik. Enfin, Harm, achtendertig jaar, zijn tuin was een plaatje. Wat hij had gedaan met dat kleine lapje achter zijn huis was ongelofelijk. Zijn tuin leek op geen enkele tuin die ik ooit had gezien, maar zodra ik hem zag, wist ik dat dit de tuin was waar ik altijd op had gewacht. Het volmaakte kun je je niet voorstellen, je kunt het alleen maar herkennen.

Ik kon er zo in. Hooguit nog wat azalea's erbij en wat coniferen eruit. Die laatste werden als een soort schutting gebruikt. Dat zie je heel vaak, maar juist omdat het iets moet verhullen, maakt het je extra attent op wat er achter die bomenhaag gebeurt. Verjaardagspartijtjes, barbecues, honden

die aanslaan en CD-s die eerst gebrand en dan beluisterd worden. Je ziet niets en hoort alles. Je kunt het niet níet horen.

Heel eerlijk... die Harm was een schatje. Ik moet bekennen... ik werd verliefd op hem, zo erg, dat ik die hele tuin soms even vergat. Ik dacht alleen nog maar aan Harm en hij aan mij. Tenminste, dat zei hij en ik heb geen reden hem te wantrouwen. Een lieve man, zo gevoelig en in bed, mijn god, nu begreep ik Claire en haar gorillamannen. Dus, Harm is een volmaakte man met een volmaakte tuin, mits je zou kunnen leven in een wereld zonder geluiden. Je kunt oordopjes opzetten en dan hoor je de burens niet, maar dan hoor je ook de meesjes en de merels niet. Ik hoorde hoe ze probeerden de geluiden van de auto's, brommers, stemmen, cd-spelers te overtreffen, maar het lukte ze niet. Vogels hebben zulke kleine keeltjes.

Okay, ik zou dus moeten kiezen tussen Harm en zijn tuin of door blijven zoeken. Ik moest bepalen of dit het nu was of niet. Of dit er voor mij in zat of toch meer. Meer.

Ik praat er nu makkelijk over, maar het was de grootste crisis van mijn leven. Claire zei dat ik in mijn handjes moest knijpen met een man als Harm, blij moest zijn en zelfs dankbaar dat dit geluk mij in de schoot geworpen werd. Over feminisme en onzelfstandigheid had ze het niet meer. Ze leek zelfs wel een beetje jaloers. Ik heb geprobeerd het uit te leggen, maar ze begreep het niet. Ze vond dat ik kansen liet liggen. Maar hoe weet je dat nou? Hoe weet je of je de goede beslissing neemt? Ik zou altijd het gevoel gehad hebben dat ik genoeg nam met een troostprijs, omdat ik niet hard genoeg mijn best had gedaan voor de hoofdprijs. Neem die spelletjes op televisie. Mensen kunnen halverwege stoppen en genoeg nemen met die reis naar Mauritius. Ze kunnen ook doorgaan voor de 25.000. Wat doen ze?

Ik wist dat er méér inzat.

Exit Harm.

Vera haalt haar schouders op.

VERA

Het is een lifestyle. Daarom deed het me echt niets dat Claire na drie maanden met hem ging samenwonen.

De tuinman komt op met een kruiwagen vol herfstbladeren. Hij haalt de rozen weg en de takken met groene bladeren. Hij hangt slierten met gele en bruine bladeren in de boom en bestrooit de ruimte rond de boom ermee. Hij zet ook wat paddenstoelen neer en geeft Vera een regenjas met rits en een paar rubberen laarzen.

*Vera trekt de jas aan over haar zomerjurk en kijkt naar de gedaanteverwisseling van de boom. De tuinman pakt een paar appels uit de kruitwagen, probeert die tevergeefs in de boom te hangen en legt ze er dan onder.
Vera reikt hem haar sandalen aan.*

VERA

Wat hebt u toch een fantastische baan. Altijd buiten, altijd in de natuur, met uw voeten én handen in de aarde.

TUINMAN

Ik heb nog een tweede baan. Ik ben ook tuinman in Appeltern, maar binnenkort houd ik er mee op. U kunt mijn baan overnemen.

VERA

Echt?

TUINMAN

Er hoort een bedrijfswoning bij.

VERA

Op welke termijn zou dat dan zijn?

TUINMAN

Volgende maand word ik 65. Ze zijn al een tijdje aan het zoeken. Hebt u de advertentie niet gezien?

VERA

Nee.

TUINMAN

Heeft in alle dagbladen gestaan en op internet.

VERA

Hoe is het mogelijk, zoeken, voor zo'n fantastische baan.

TUINMAN

Als u een brief schrijft naar personeelszaken, is het zo voor elkaar. Iemand met uw kwaliteiten.

VERA

Ik heb geen hoveniersdiploma.

TUINMAN

Niemand die zoveel passie voor tuinen heeft als u. Daar kan geen diploma tegen op. U bent meer dan voldoende gekwalificeerd.

VERA

Verhuizen is een hele klus.

TUINMAN

Daar krijgt u een prima onkostenvergoeding voor. Eventueel kunt u de hele verhuizing uitbesteden aan een erkend bedrijf.

VERA

Mijn opzegtermijn is drie maanden.

TUINMAN

Daar is vast wel een mouw aan te passen.

VERA

Het is een geweldig aanbod, maar mag ik er een nachtje over slapen?

TUINMAN

Het steekt niet op een dagje, maar wacht u niet te lang.

VERA

Nee, nee, maar dit gaat wel erg snel. Ik weet niet eens wat de opzegtermijn is van mijn huurcontract.

TUINMAN

Er is nog steeds woningnood.

VERA

Jawel, maar ik wil niet onnodig dubbele lasten hebben. Als ik in de stad moet betalen en hier ook, dat is een behoorlijke belasting.

TUINMAN

Hier is het gratis, het hoort bij de baan, dat zei ik u al.

VERA

Er zit zeker geen voortuin bij?

TUINMAN (*knikt*)

Zo groot als een voetbalveld.

VERA

Onvoorstelbaar.

TUINMAN

Ik moet er vandoor. Ik hoor het wel.

VERA

Bedankt.

TUINMAN

Tot ziens.

VERA

Tot ziens.

*De tuinman verdwijnt met zijn kruiwagen vol herfstspullen.
Vera bekijkt de boom in herfststooi en de paddenstoelen.*

VERA

Prachtig. Niets mooiers dan door mensen gemaakte natuur.
Zal ik het gewoon doen, mijn baan opzeggen? Wat zal Claire
opkijken. Dan ziet ze dat ik de goede beslissing heb
genomen. Als dit de goede beslissing is natuurlijk. Als dit het
dan echt is. Een droom hebben is ook fijn. Het is een eng
idee, een vervulde droom, alles vervuld, hoe ziet je leven er
dan uit? Kan dat ook een lifestyle zijn?

*De tuinman verschijnt weer met een kruiwagen vol
winterspullen. Hij onttakelt de boom en veegt de
herfstbladeren op. Hij geeft Vera haar wintermantel en
bontlaarzen weer aan. Vera kijkt hem verbaasd en
teleurgesteld aan.*

VERA

Nu al? Het heeft nog niet eens geregend.

*De tuinman gaat geroutineerd door met zijn bezigheden.
Vera slaat hem gade met de winterspullen in haar handen.
De tuinman laadt de herfstspullen op de kruiwagen en blijft
afwachting voor Vera staan. Ze schudt haar hoofd en gooit
de winterspullen terug in de kar.*

VERA

Het is te snel. Dat is onnatuurlijk.

*De tuinman wacht rustig af. Als Vera geen aanstalten maakt
om haar jas open te ritsen, probeert de tuinman met geweld
Vera haar jas uit te laten trekken. Vera verdedigt zich, maar
hij is veel sterker.*

VERA

Ik zei toch dat het maar een lifestyle is. Is dat verboden? Is
dat een misdaad?

De tuinman pakt zijn schop en komt op haar af.

VERA

Nou, ja!

De tuinman slaat Vera neer met één flinke mep. Vera schreeuwt kort en valt op de grond.

De tuinman ritst haar regenjas open, trekt hem van haar af, waarbij ze omrolt en werpt de regenjas op de kruitwagen.

Vera ligt bewegingloos op de grond. De tuinman pakt de winterjas op die op de grond was gevallen en gooit die over haar heen. Hij trekt haar sandalen uit en zet de bontlaarzen op het bankje onder de nu kale boom. Hij pakt zijn kruitwagen en vertrekt.

Vera blijft liggen met de jas over haar heen.

Het begint zachtjes te sneeuwen.